

05/03/2013 19:25 | Posao kompozitora klasične muzike nikada nije bio lak: Ivan Brkljačić

Kompozitor Ivan Brkljačić povodom predstojećeg koncerta na Kolarcu 7. marta

Umetnici pred sudom vremena

RAZGOVOR

AUTOR: ZORICA KOJIĆ

Ivan Brkljačić (1977) neobično je zaposlen mladi kompozitor. Posebno ovih dana. U četvrtak, 7. marta, na Kolarcu ćemo konačno prisustvovati pravoj velikoj premijeri njegovog Klavirskog koncerta „It!“, koji, uz Simfonijski orkestar RTS pod upravom Bojana Sudića, na scenu izvodi ponovo pijanistu Aleksandra Šandorova kao solistu.

Svako ko pamti Šandorova s početka devedesetih u istoj ovoj ulozi frontmena za tadašnji Kulenovićev „Boogie“, osetiće se ponovo privučenim da čuje kako to ovaj izuzetni umetnik klavira sa jednim uzbudljivim novim delom radi barem dvadeset godina kasnije. Ivan Brkljačić docent je na FMU i aktuelni selektor Međunarodne tribine kompozitora od 2007, a takođe je i autor muzike za brojne pozorišne predstave u zemlji i regionu, kao i film „Ustanička ulica“. Nakon njegovog dela „Istar“ od pre par godina, i ova najnovija premijera izaziva zavidnu pažnju.

- Verujem da ću nakon izvođenja 7. marta moći da ponovim reči koje sam izgovorio u momentu kada sam 2000. godine konačno uobličio svoj klavirski koncert: „To je to!“ Otuda i naziv It!

Da li je uobičajeno da ovako „krupna“ dela čekaju na svoje pojavljivanje? Ili se čak i po obimu i broju izvođača manje savremene kompozicije teško probijaju do publike u reprezentativnim muzičkim dvoranama?

- Kada imate potrebu muzičkim jezikom nešto da kažete, a ja svoje kompozicije kreiram vrlo svestan okruženja u kojem se nalazim, sa potrebom da ga u velikoj meri kritikujem, onda ne razmišljate mnogo da li vam pogoduje vreme, mesto ili nešto treće za to što radite. U tom smislu, čini mi se da posao jednog kompozitora klasične muzike nikada nije bio lak, danas pogotovo, i da on, između ostalog, zahteva puno strpljenja. Takođe, mislim da savremeni umetnik mora da poseduje i određeni osećaj nade koja mu govori da to što radi ima smisla i da će pre ili kasnije naći svoj put. U suprotnom vrlo lako se sklizne u povlađivanje, nekus i sve postaje estrada, protiv koje nemam ništa, ali ona ipak sa umetnošću nema nikakve veze.

Komponujete mnogo „seriozne“ muzike, ali i one za pozorišne komade i film. Da li je i u tim drugim umetnostima konačno ostvarenje neizvesno, podložno odlaganjima, pa i obustavljanjima?

- Iskustvo koje do sada imam mi govori da bez obzira na žanr kojim se bavim, u kreativnom smislu uvek moram da dam svojih sto posto, pa i više od toga. To je jedini način da, najpre, budem zadovoljan sobom, a zatim da bude zadovoljna i kreativna ekipa sa kojom u tom trenutku saradujem. Nesumnjivo je da je auditorijum širi kada komponujete za pozorište, naročito za film. Jedan Kolarac ima samo 880 mesta i u njemu se programi obično ne repriziraju. Ipak, iako je u pitanju uži auditorijum, muzički događaji na Kolarcu imaju specifičnu, uzbudljivu neponovljivost. U pozorištu su stvari drugačije, jer jedna predstava može imati preko 50, 100 ili više izvođenja, i vi se, kao gledalac, predstavi možete vraćati dokle god ona postoji. To pogotovo važi za film koji, prolazeći kroz bioskopsku, zatim festivalsku i na kraju televizijsku produkciju doseže do najšire publike. No, kvantitet nikada nije bio garant kvaliteta. Moć vremenske distance sve to smesti na svoje pravo mesto. Jer, ili ponovnim izvođenjem muzike to vreme omogućava nekom novom auditorijumu da iznova doživi umetničko delo, ili je u suprotnom neminovno istorijski zaborav. U borbi sa vremenskim sudom svi mi koji se bavimo umetnošću ipak ostajemo nemoćni.

Sa kojim emocijama i razmišljanjima ste pisali „It“, a kakva vas osećanja i ideje sada, pred ovaj događaj, mahom ispunjavaju?

- Imam utisak da će se ovom premijerom jedan krug, otvoren relativno davno, konačno kompletirati, a nadam se da će se neki novi, sa pogledom u budućnost, otvoriti. Pamtim da sam krajem 1998. jednog popodneva, nakratko, na televiziji gledao nastup Aleksandra Šandorova sa nekim simfonijskim orkestrom, kog danas ne mogu da se setim, i u momentu bio toliko inspirisan da sam odlučio da počnem da komponujem klavirski koncert. Pre petnaest godina nije bila ništa povoljnija atmosfera za klasičnu muziku, niti je bilo više prostora za savremenog kompozitora. Ipak, tada sam odlučio da komponujem baš klavirski koncert jer sam u tom trenutku osetio da mi je baš takva kompozicija veoma važna. Sa sličnim emocijama danas, petnaest godina kasnije, iščekujem premijeru, sa istim onim Šandorovom, koji me je onda podstakao na kreaciju.

Nestvarna izvođačka snaga

- Šandorov je trenutno u odličnoj sviračkoj kondiciji, svakim danom je sve spremniji za nastup i mogu da kažem da jedva čeka 7. mart i izlazak pred beogradsku publiku. Ono što kod njega posebno pleni jeste nestvarna izvođačka snaga kojom raspolaže, što je, zbog izuzetno važne ritmičke komponente i prilično visokog dinamičkog intenziteta mog klavirskog koncerta, veliki plus za mene kao kompozitora. Takođe, njegova spremnost i želja da priredi premijeru jedne kompleksne savremene kompozicije i to još domaćeg autora, u meni budi ogromnu zahvalnost.